

Q – 1. skr. glutamín, Gln; 2. skr. angl. *quantity*, symbol pre objem krvi, množstvo; 3. skr. angl. *quinone* chinón, ubichinón.

Q – 1. symbol pre elekt. náboj; 2. symbol pre teplo; 3. symbol pre reakčný kvocient.

Q 2 (3, 4) hr., q-2hr, q2h – skr. l. *quaque omni secunda (tertia, quarta) hora* každé 2, 3, 4 h.

Q₁₀ – 1. symbol pre teplotný koeficient; 2. koenzým Q₁₀, →*ubichinón*.

Q-137 – antipsychotikum; →*perfenazín*.

Q-275 →*ubichinón*.

q – symbol dlhého ramienka chromozómu.

q. – skr. l. *quaque* každý.

q – 1. symbol pre elekt. náboj; 2. ubichinón a; 3. v *štatistike* pravdepodobnosť alternatívneho deja, kt. vzniká, keď *p* je pravdepodobnosť špecifikovaného deja a $q = 1 - p$.

QA – skr. angl. *Quality Assurance* riadenie, zabezpečenie kvality.

QAH – skr. l. *quater alterni horis* každú 2. h.

Q AM, q. a. m., Q. M. – skr. angl. z l. *quaque (omni) mane (every morning)* každé ráno.

QCD 84924 – dronabinol, →*tetrahydrokanabinol*.

QC-PCR – skr. angl. *Quantitative Competitive Polymerase Chain Reaction* kvantitatívna kompetitívna polymerázová reťazová reakcia.

QCT – skr. angl. *quantitative computerized tomography* kvantitat. počítačová (výpočtová) tomografia.

QD 10733 – antipsychotikum; →*flufenazín*.

q. d. – skr. l. 1. *quaque die* každý d; 2. skr. l. *quater die* 4-krát/d.

q. dx. – skr. l. *quantitatis duplex* dvojnásobné množstvo.

Q-Enzyme® – α -glukán (rozvetvujúca) glykozyltransferáza, glukozán transglykozyltransferáza. Široko distribuovaný enzým, kt. prenáša časť 1,4-glukozánového reťazca zo 4- na 6. pozíciu v polysacharidoch. Získal sa zo zemiakov.

Q-febris – [Q – angl. *query* otázka, pretože etiologický agens bol v čase, keď sa prvýkrát opísala v Queenslande r. 1935, neznámy] →*Q-horúčka*.

Q horúčka – Q-febris, queenslandská horúčka, austrálska Q-horúčka, angl. nine-mile fever; infekčná choroba vyvolaná *Coxiella burneti*. Akút. rickettsióza s prudkým začiatkom a často s atypickou pneumóniou. Prameňom nákazy sú rozličné stavovce, na kt. prenášajú nákazu kliešte. Z divo žijúcich sa preniesla nákaza aj na domáce zvieratá, ako sú ovce, kozy, hovädzí dobytok. Choré zvieratá vylučujú koxiely mliekom, močom, sekretom z dýchacích ciest; veľmi infekčná je aj ich placenta. Prenos na človeka sa uskutočňuje priamym stykom so zvieratami al. nepriamo pri spracúvaní vlny a kože chorých zvierat, príp. vdychnutím kontaminovaného prachu v okolí dobytku. Infekcia prenesená mliekom a mliečnymi výrobkami je ojedinelá. Ohrozuje najmä chovateľov domácich zvierat, veterinárov a ľudí spracúvajúcich produkty týchto zvierat.

Klin. obraz – inkubačné obdobie je 2 – 3 týžd. Ochorenie sa začína prudko horúčkou, zimnicou, bolesťami hlavy, myalgiami, malátnosťou a zriedka vyrážkou. Asi 5. – 6. d pri pneumonickej forme sa dostavuje suchý kašeľ a bolesť v hrudníku. Fyz. nález nad pľúcami je nevýrazný. Na rtg snímke pľúc sa zisťuje obraz atypickej pneumónie, najčastejšie perihilárne, s postupným

miznutím zatienevia smerom na perifériu. Môžu byť prítomné aj viaceré infiltráty v oboch pľúcnych krídlach. Priebeh ochorenia je pomerne zdĺhavý a horúčka u neliečených pacientov môže trvať aj viac týždňov. U detí priebeh ochorenia zvyčajne ľahšie. Okrem pneumonickej formy sa vyskytuje aj forma chrípková, kt. má ľahší priebeh. Zriedkavá je gastrointestinálna forma (nauzea, vracanie, hnačka), hepatická s ťažkou hepatitídou a meningoencefalitická forma s obrazom aseptického meningitídy. Veľmi zriedkavo sa vyskytuje endokarditída, najmä pri chron. priebehu s relapsom a súčasným poškodením pečene, zriedka aj obličiek.

Dg. – stanovuje sa na základe anamnézy styku s dobytkom, dá sa potvrdiť izoláciou koxiely v žltkových vakoch kuracích zárodkov al. v bunkových kultúrach al. stanovením aglutinínov už koncom 1. týždňa. Na dôkaz vzostupu titra protilátok treba vyšetrenie opakovať. Titer protilátok (viažucich komplement, mikroaglutinančný test, imunofluorescenčná metóda, ELISA) 1:32 a vyššie sa pokladá za preukazný. Weilova-Felixova reakcia je negatívna. Na vyšetrenie sa posielajú 10 ml zrazenej krvi 2-krát v rozpätí 2 – 3 týždňov. Na priamy dôkaz sa používajú imunofluorescenčné al. imunoenzymové metódy. Dg. dôležitá je sérokonverzia al. štvor- a viacnásobný vzostup titra protilátok v párových vzorkách séra. Pri mikroimunofluorescenčnej metóde sa pokladajú za pozitívne riedenia séra > 1:64. Interpretáciu sérol. výsledkov sťažuje variabilita antigénových fáz koxiel. V akút. fáze ochorenia sú dôležité protilátky proti antigénu 2. fázy, pri chron. forme vysoké titry protilátok proti antigénu 1 fázy.

Dfdg. – treba na začiatku ochorenia odlíšiť týfus, chrípku a i. virózy, pri vyvinutom obraze choroby s atypickou pneumóniou, ako je tzv. prim. atypická pneumónia (chladové aglutiníny MG streptokoka), adenovírusové pneumónie a psitakóza, ornitóza (reakcia viažuca komplement s použitím špecifického antigénu). Pri chron. infekcii prichádza do úvahy vírusová hepatitída.

Th. – je podobná ako pri riketsiózach. Pri chron. infekcii s endokarditídou je okrem antibiotík často potrebná výmena chlopne. Th. na infekčnom oddelení trvá 2 – 3 týždňov., rekonvalescencia 1 – 2 týždňov., po ťažších formách dlhšie. Letalita liečených pacientov je < 1 %.

Q-Gas – zmes 98,7 % hélia a 1,3 butánu; používala sa ako náplň Geigerových počítačov.

q. h. – skr. l. *quaque hora* každú h;

q. 2h, 3h ... – skr. l. *quaque secunda, tertia ... hora* každú 2., 3. ... h.

Q. H. P. – skr. angl. *Queen's Honorary Physician* kráľovský osobný lekár.

QHS – *quing hau sau*; antimalarikum; → *artemizinín*.

q. h. s. – skr. l. *quaque hora somni* každý večer.

QID, qid, q.i.d. – skr. l. *quater in die* 4-krát/d.

QIDamp® (Mallinckrodt) – antibiotikum; → *ampicilín*.

Q infarkt – infarkt myokardu, kt. má na EKG výrazný patol. kmit Q. Postihuje značnú časť hrúbky steny, väčšinou celú hrúbku (transmurálny infarkt).

qinghao – syn. artemisín.

quinhao, qinghaosu, Qing Hau Sau – syn. artemisín.

q. l. – skr. l. *quantum libet* podľa ľubovôle.

Q-MS – skr. angl. → *Quadrupole Mass Spectrometry* štvorpólová hmotnostná spektrometria.

q. n. – skr. l. *quaque nocte* každú noc.

QNB – skr. *3-quinuclidinyl benzilate*, chinuklidinylbenilát; hypotenzívum.

q. n. s. – skr. l. *quantity not sufficient* nedostatočné množstvo.

QOD, qod, q. o. d. – skr. l. *quaque alium die* každý druhý deň.

QOL, QoL – skr. angl. *quality of life* kvalita života.

Q PM – skr. angl. z l. *quaque (omni) nocte (every night)* každú noc.

Q, q – skr. l. *quaque, quisque* každý.

Q. p., q. p. – skr. l. *quaque placet* podľa ľubovôle.

q. q. h., 4ta qq. hor. – skr. l. *quarta quaque hora* každé 4 h.

Q-Pam® (Quantum) – anxiolytikum, myorelaxans; → *diazepam*.

Q-pásikovanie – farbenie fluorescenčným farbivom (chimakrín) pri analýze chromozómov; → *pásikovanie*.

QPCR – skr. angl. *Quantitative Polymerase Chain Reaction* kvantit. polymerázová reťazová reakcia.

qq. – skr. l. *quaque* každý.

q. q. h. – skr. l. *quaque quarta* hora každé 4 h.

Qq. hor. – skr. l. *quaque hora* každú hodinu.

QRS – na EKG komorový komplex, obraz depolarizácie komôr, obvykle tvorený 3 kmitmi.

q. s. – skr. l. *quantum satis, quantum sufficiat, quantitas sufficiens* koľko stačí, koľko treba.

QS2 – symbol pre elektromechanickú systolu.

QSAR – skr. angl. *Quantitative Structure–Activity Relationships* kvantitat. vťahy medzi štruktúrou a účinkom. Ide o metódy štúdia kvantitat. vzťahov medzi štruktúrou a biol. aktivitou látok. Hľadanie týchto vzťahov je úspešné najmä v skupinách podobných látok rovnakej zákl. štruktúry, kt. sa líšia od seba homologickým prírastkom, polohou, druhom substituenta ap. Biol. aktivita *U* (účinnok) sa zisťuje testovaním a kvantit. definuje napr. ako $U = 1/c$, kde *c* je koncentrácia účinnej látky potrebná na vyvolanie štandardnej reakcie. Vzhľadom na logaritmickej charakter biol. reakcie sa $\log U$ v skupine podobných látok približne pokladá za súčet určitých príspevkov a vyjadruje napr. regresnou funkciou

$$\log U = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2\dots$$

kde $a_0, a_1, \dots (a_i)$ sú empirické koeficienty; $x_1, x_2 \dots (x_i)$ sú parametre (deskriptory) štruktúry hodnotených látok. V Hanschových a príbuzných metódach sú parametre x_1 fyz.-chem. veličiny, kt. charakterizujú lipo-hydrofilné vlastnosti, $\log P, \log^2P$ (*P* je rozdeľovací koeficient), chromatografické veličiny, elektrónové a sterické faktory molekúl. Zisťujú sa meraním al. výpočtom zo štruktúry molekúl. V metódach podľa Freeho a Wilsona sa štatisticky vyhodnocujú priamo príspevky jednotlivých štruktúrnych fragmentov (skupín) molekuly k jej biol. aktivite.

q. suff. – skr. l. *quantum sufficiat* koľko treba.

Q. T. (Quick Tan) – činiaci prostriedok; dihydroxyacetón.

Q–T – interval na EKG meraný od začiatku kmitu Q do konca vlny T, zodpovedá celej elekt. systole myokardu.

qt. – skr. angl. *quart* kvart.

Q–Tc – interval Q–T korigovaný na srdcovej frekvencii 60/min.

QTL – skr. angl. *Quantitative Trait Loci* kvantit. lokusy génov, kt. určujú vlastnosti fenotypu.

Q-uhol – uhol, kt. zvierá priesečník spojnice stredú pately a spina iliaca anterior (línia ťahu šľachy m. quadriceps) a spojnice stredú pately so stredom tuberositas tibiae; určuje tracking pately cez trochleu stehnovej kosti. Pri zväčšení uhla sa zväčšuje kompresia pately; u zdravých osôb má hodnotu 15°.

q. v. – **1.** skr. l. *quantum volueris* podľa ľubovôle; **2.** skr. l. *quod vide* pozri (toto heslo).

Qaalude® (Rorer) – hypnotikum, sedatívum; →*metachalón*.

quack (doctor) – [angl.] šarlatán, mastičkár.

quad – skr. angl. *quadruplegic* kvadruplegický.

Quadracycline® (Bristol) – antibiotikum; →tetracyklín.

Quadrafos® – hexametafosfát sodný, detergens.

quadragesimus – [l.] štyridsiaty.

quadraginta – [l.] štyridsať.

Quadramoid – perorálna susp. trisulfapyrimidínu.

quadrangularis, e – [l. *quadrangulum* štvoruholník] štvoruholníkový

quadrans, antis, m. – [l.] štvrtina; →kvadrant.

quadrantano(s)ia, ae, f. – [l. *quadrans* štvrtina + g. *alfa priv.* + g. *óps-ópos* oko] hemianopia štvrtiny zorného poľa, kvadrantová hemianopia ohraničená vertikálnym al. horizontálnym polomerom.

quadrantectomia, ae, f. – [l. *quadrans* štvrtina + g. *ektomé* odstrániť] kvadrantektómia, forma parciálnej mastektómie, en bloc excízia nádoru v jednom kvadrante tkaniva prsníka, ako aj m. pectoralis major, svalovej fascie a kožného krytu.

Quadraspidotus periniciosus – červec San José.

quadratum, i, n. – [l.] štvorec, štvorhran; →*kvadrát*.

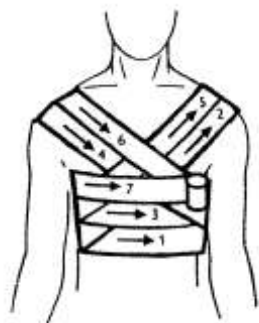
quadratus, a, um – [l.] štvorhranný.

quadri/u- – prvá časť zložených slov z l. *quattuor* štyri.

quadriceps, cipitis (musculus) – [*quadri-* + l. *caput* hlava] štvorhlavý (sval).

quadriduum, i, n. – [*quadri-* + l. *dies* deň] obdobie 4 d, 4 d.

quadriga – zavinutie hrudníka. Zložitý obvaz hrudníka, kombinácia stella dorsi et pectoris. Okrem nich sa medzi jednotlivé osmičkové obtáčky vkladajú kruhové obtáčky hrudníka. Výsledkom je symetrické a pevné zavinutie hrudníka vrátane obidvoch pliec.

Quadriga

quadrigemini, quadrigemelli, orum, m. – [*quadri-* + l. *geminare* opakovať] štvorčatá.

quadrigemina, ae, f. – [*quadri-* + l. *geminare* opakovať] kvadrigemínia, zoskupenie 4 srdcových kontrakcií, jednej normálnej systoly a 3 extrasystol.

quadrigeminus, a, um – [*quadri-* + l. *geminare* opakovať] štvornásobný. **Corpora quadrigemina** – štvorhrbolie (mozgu).

quadrilateralis, e – [*quadri-* + l. *latus* bok] kvadrilaterálny, štvorboký.

quadrilobatus, a, um – [*quadri-* + l. *lobus* lalok] štvorlaločný.

quadrilocularis, e – [*quadri-* + l. *loculus* miestečko] kvadrilokulárny, pozostávajúci zo 4 komôrok, dutín.

quadripara, ae, f. (femina) – [*quadri-* + l. *parere* rodiť] kvadripara, rodička štvorčiat, žena, kt. podorila štvorčatá.

quadripolaris, e – [*quadri-* + l. *polus* pól] kvadripolárny, štvorpólový.

Quadrol® (Wyandotte) – katalyzátor pri výrobe uretánovej peny a i. plastov, emulzifikátor; entprol.

quadruparesis, is, f. – [l. *quadruplus* + l. *paresis* ochrnutie] →*kvadruparéza*, čiastočne ochrnutie všetkých 4 končatín.

quadrupes, pedis, m. – [*quadru-* + l. *pes* noha] štvornohý.

quadruplegia, ae, f. – [l. *quadraplus* štvornásobný + g. *plégé* rana] →*kvadruplégia*, úplná obrna všetkých 4 končatín.

quadruplex, icis, quadruplus, a, um – [l.] štvornásobný; →*kvadruplex*.

quadruplicitas, atis, f. – [l. *quadruplex* štvornásobný] kvadruplicita, štvornásobnosť, štvornásobný výskyt.

Quadruplicitas casuum – kvadruplicita, štvornásobnosť, 4-násobný výskyt.

Quadruplicitas tumoris neoplasmatís – kvadruplicita nádoru, výskyt 4 rôznych prim. nádorov u toho istého pacienta.

Quadrupole Mass Spectrometry – [angl.] Q-MS, štvorpólová hmotnostná spektrometria. Vykonáva sa pomocou hmotnostného spektrometra, kt. na separáciu iónov používa 4 tyčovité elektródy v magnetickom poli. Len ióny s nastaveným pomerom m/e (v rezonancii) prejdú cez separátor.

Quainovo stukovatené srdce – [Quain, Richard sir, 1816 – 1898, írsky lekár] cor adiposum, tuková degenerácia srdca.

Quaker Buttons – angl. *Nux Vomica*.

qualificatio →*kvalifikácia*.

qualis, e – [l.] aký.

qualitas, atis, f. – [l.] akosť, vlastnosť; →*kvalita*.

qualitativus, a, um – [l.] kvalitatívny, akostný.

QUALY – skr. angl. *quality-adjusted life years* roky života štandardizované na kvalitu, resp. získané roky života vyvažované koeficientom kvality života.

Quamaquil® – anxiolytikum, myorelaxans; →*fenprobamat*.

Quamonium® – antiseptikum; →*cetrimóniumbromid*.

Quaname® – anxiolytikum; →*meprobamat*.

Quanii® – anxiolytikum; → *meprobamat*.

Quantalan® (Lappe) – antihyperlipoproteinemikum; → *cholestyramín*.

quantimetrum, i, n. – [l. *quantum* koľko + g. *metron* miera] kvantimeter, prístroj na meranie množstva žiarenia.

quantitas, atis, f. – [l.] množstvo, počet; → *kvantita*.

quantitativus, a, um – [l.] kvantitatívny, týkajúci sa množstva.

Quantov príznak – [Quant, C. A. J., hol. lekár zo zač. 20. stor.] → *príznaky*.

Quantrel® (Pfizer) – anthelmintikum; → *pyrantel*.

Quantril® (Roerig) – antipsychotikum, antiemetikum; → *benzchinamid*.

quantum, i, n. – [l.] koľko; → *kvantum*.

quantus, a, um – [l.] ako veľký, koľký.

Quarcyl® (Winthrop) – anthelmintikum účinné proti strongyloidóze; → *glukarzamid*.

Quarelin® tbl. (Chinoin) – Metamizolum natriicum 400 mg + Coffeinum anhydricum 60 mg + Drotaverini hydrochloridum 40 mg v 1 tbl; spazmoanalgetikum.

Quarelliho príznak – [Guarelli, Gustavo, tal. lekár] príznaky pri otrave sírouhlíkom: dominuje poškodenie striáta a palida s trasom, kt. pripomína parkinsonizmus.

quart. – skr. l. *quartus* štvrtý.

quartana, ae, f. (febris) – [l.] kvartána, malarická horúčka, kt. sa opakuje každý 4. d.

quartigravida, ae, f. (femina) – [l.] žena štvrtýkrát gravidná.

quartipara, ae, f. (femina) – [l. *quartus* štvrtý + l. *parere* rodiť] žena rodiaca štvrtýkrát.

quartus, a, um – [l.] štvrtý.

Quartz – nem. oxid kremičitý, silikónoxid SiO₂; → *kremík*.

Quarzan® (Roche) – anticholínergikum; → *klinídiumbromid*.

Quasar® (Brocchieri) – kardiovaskulárne liečivo; → *ubichinón*.

quasi → *kvázi*.

Quassia – [Graman Quassi – čierny oslobodený otrok zo Surinamu, kt. začiatkom 18. stor. objavil th. účinok kôry a dreva miestnych stromov, názov použil Linné] rod krov al. stromov z čeľade Simaroubaceae. Z jadrového dreva stromu *Picrasma excelsa* (Sw.) Planch, rastúceho na Jamajke. al. *Quassia amara* L., *Simaroubaceae*, rastúceho na Suriname sa pripravovalo horké tonikum. Používalo sa ako anthelmintikum účinné proti mrliam a ako insekticídum, príp. náhrada chmeľa pri varení piva.

quassinum – triterpenoid, molekulový komplex dvoch izomérov, horká látka získavaná z krov čeľade *Simaroubaceae*, predtým užívaná ako tonikum a insekticídum; → *kvasin*.

quat – kat, listy z rastliny *Catha edulis* Forsk., *Celastraceae*; drogy.

quat. – skr. l. quater 4-krát.

quater – [l.] štyrikrát.

quaterni, ae, a – [l.] po štyroch.

quaternium-7 – kvaternium-7, stearoylový analóg lapýriumchloridu.

Quatrachlor® (Pittman-Moore) – antiseptikum; →*benzetóniumchlorid*.

Quatrex® (Virax) – antibiotikum; →*tetracyklín*.

quatrimycinum →*kvatrimycín*.

quattuor – [l.] štyri.

quazatin – kvazatín, derivát guanidínu s dlhým alifatickým reťazcom, pesticídum zasahujúce do funkcie membrán.

quazepam →*kvazepam*.

Quazium® (Essex) – sedatívum, hypnotikum; →*kvazepam*.

QBF – skr. angl. *quick breaking foam* rýchlo opadavé (nestále) peny.

QD, q,d,m qd – skr. l. *quaquae day* každý deň.

quebrachaminum – alkaloid s indolovým jadrom z kebračovej kôry (*Aspidosperma quebrachoblanco*); →*kebračamín*.

quebrachinum – kebračín; syn. yohimbín.

Quebracho – kebračo, aspidosperma, sušená kôra argent. stromu *Aspidosperma quebrachoblanco* Schlecht., *Apocynaceae*. Obsahuje 0,3 – 1,4 % alkaloidov – aspidospermín, aspidospermatín, aspidosamín, hypokebračín, kebračamín, kebračín (yohimbín), kebračit, kebračol, tanín. Respiračné stimulant. Chlórované kebračo sa používa na kontrolu nematód a i. helmintov v pôde.

Quebracho Colorado – červené kebracho, drevo argent. stromu *Loxopterygium lorentzii* Griseb., *Anacardiaceae*. Obsahuje tanín, farbivá, loxopterygín.

Quebracho cortex – zložka prípravku Bronchicum Triopfen N® gtt. a Pregestimil® plv.

Quebracho tinctura – zložka prípravku Bronchicum Elixir N® sol.

quebracholum – syn. β-sitosterol.

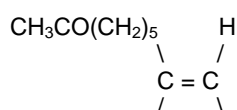
Queckenstedtov príznak – [Queckenstedt, Hans, 1876 – 1918, nem. neurológ pôsobiaci v Rostocku] syn. Stookeyova skúška, skúška na blokádu subarachnoidového priestoru pri tlačení krčných žíl (v. jugularis) sa zvýši u zdravej osoby rýchlo tlak likvoru a po uvoľnení rýchlo poklesne. Pri blokáde sa stlačením tlak likvoru nezvýši; →*príznaky*.

Queen Bee Jelly – kráľovská kašička; →*Queen Substance*.

queenslandská kliešťová horúčka – syn. queenslandský kliešťový týfus, infekčná choroba vyvolaná *Rickettsia australis*; patrí k riketsiózám Starého sveta; →*Q-horúčka*.

Quensland Asthma Weed – sušená vňať z *Euphorbia hirta* L. al. *E. pilulifera* L., *Euphorbiaceae*. Obsahuje eupatorín, prchavé oleje, živicu, tanín, sacharidy, inulín, vosk.

Queen Substance – kráľovská kašička, kys. (*E*)-9-oxo-2-decénová, C₁₀H₁₆O₃, M_r 184,23; nachádza sa v sekréte čelustnej žľazy včiel (*Apis mellifera*, *A. florea*, *A. cerabna*, *A. dorsata*). Inhibuje vývoj ovárií robotníčok, zabraňuje vývoju buniek kráľovny a láka samčekov (trubcov) k včelím pannám s cieľom oplodnenia.

Queen Substance

H COOH

Queletox® – insekticídum, akaricídum; →*fentión*.

Quelicin Chloride® (Abbott) – myorelaxans s krátkodobým účinkom; →*sukcinylcholínchlorid*.

Quellada® (Stafford-Miller) – pelikulicídum, skabicídum; →*lindán*.

Quemicetina® – antibiotikum; →*chloramfenikol*.

Quensyl® – antimalarikum, antireumatikum; →*hydroxychlorochín*.

Quénuova operácia – [Quénu, Edouard A., 1852 – 1933] Milesova operácia; →*operácie*.

Quénuov-Muretov príznak – [Quénu, Edouard A., 1852 – 1933] →*príznaky*.

quercetageninum →*kvercetagénin*.

quercetagitrinum – 7-glukozid →*kvercetagetínu*.

quercetinum – kvercetíň, látka zo skupiny flavonoidov; meletín, pentahydroxyflavón, aglykón →*kvercitrínu*. Vyskytuje sa vo forme glykozidu v rozličných rastlinách (rutín), používa sa ako kapilaroprotektívum pri abnormálnej fragilitě kapilár.

quercetin-3-glukosidum – syn. izokvercitrín.

quercetin-7-D-glukozid – kvercimeritrín.

quercetin-3-L-ramnozid – kvercitrín.

quercetin-3-rutinozid – syn. rutín.

quercimelin – kvercimelín, kvercitrín.

quercimeritrium →*kvercimetrín*.

d-quercitol – d-kvercitol, inozitolový pentahydroxyderivát cyklohexánu, štiepny produkt početných antibiotík; →*kvercít*.

quercitrin – kvercitrín, horký glykozid, ktorého hydrolyzou vzniká kvercetíň a ramnóza.

quercitrozid – syn. kvercitrín.

Quercus, us, f. – [l.] dub.

Quercus infectoria OLIV. (*Fagaceae*) – dub hálkový. Strom Balkánu a vých. časti Stredomoria. Do mladých púčikov v pazuchách listov kladie vajíčka hmyz *Cynips tinctoria* HART. Namiesto výhonku sa utvára guľovitá háľka, kt. vonkajšia časť obsahuje triesloviny. Usušením vzniká droga dubienka *Galla* (ČSL 4); obyčajne guľaté tvrdé útvary s Ø 1,5 – 2,5 cm, sivozelenkastej farby. Chutí trpko a silno adstringentne. Liekopisným požiadavkám vyhovujú turecké dubienky (alepský druh), u nás sa vyskytujúce dubienky nevyhovujú, preto sa nezbierajú. Obsahujú triesloviny (40 – 70 % galotanínov tvorených zmesou esterov glukózy s kys. galovou), ďalej kys. galová, elagová a m-digalová a sacharidy. Z drogy sa pripravuje trieslovina – Tanninum (ČSL 4) a tinktúra – Tinctura gallarum (ČSL 4), kt. sa používa samostatná al. v zmesi ako adstringens. Používa sa v kožiarskom a farbiarskom priemysle.

Quercus petraea (MATT.) LIEBL. – *Q. robur* L. (*Fagaceae*), dub zimný. Jednodomý strom s mo-hutnou košatou korunou. Listy premenlivého tvaru – perovitolaločnaté, skoro sediace (dub letný) al. dlhostopkaté (dub zimný). Plodom je žalud'. Rastie vo vlhkomylných lesoch nižších stupňov, vo veľkom množstve sa pestuje. Na jar sa zberá tzv. zrkadlová kôra z mladších kmeňov a konárov s Ø max. 10 cm. Po usušení tvorí drogu dubová kôra – Cortex quercus (ČSL 4). Žliabkovité až rúrovité kusy rozličnej dĺžky, hrubé asi 3 mm, nie viac ako 6 mm, zvonka

hladké, lesklé, striebrosivé, na vnútornej strane bleдохnedé až načervenalé a pozdĺžne ryhované. Droga má charakteristický zápach, chuť silno sťahujúcu, slabú horkú. Zákl. látkami sú kondenzované triesloviny (min. 9 %), kt. sa starnutím menia na flobafény. Ďalej sú prítomné flavonoidy, kys. galová, elágová a purpurogalín. Z drogy pripravený zápar sa používa ako adstringens (obklady, kúpele), pri omrzlinách, hemoroidoch, ekzémoch, potení nôh, ďalej prísada do kloktadiel a ústnych vôd. Droga je súčasťou antihemoroidových čajovín.

Quercus robur – dub. Jeho kôra Cortex quercus, sa používa vo forme odvaru v th. hemoroidov (sedacie kúpele), príp. vnútorne pri tráviacich ťažkostiach.

Quercus suber – korkový dub, na kmeňoch produkuje mimoriadne hrubý korok, felogén, kt. nachádza široké uplatnenie.

Quercus cortex – dubová kôra, zložka prípravku Hemoral spec. a Švédská bylinná smes spec.

querela, ae, f. – [l. queri nariekať] nárek, žaloba, sťažnosť.

Querton 210CL® (Kemanord) – dezinficiens; didecylmetylamóniumchlorid.

querulans – [l. queri nariekať] → *kverulant*.

querulus, a, um – [l. queri nariekať] nariekavý, kvíliaci, stále sa sťažujúci (kverulant).

de **Quervainova choroba I a II** – [de Quervain, Fritz, 1868 až 1940, chirurg pôsobiaci v Berne] → *choroby*.

Qeusil® (EGYT) – antibiotikum, fungistatikum; → *chlórchinaldol*.

Questex® – chelačná látka, → *edetát sodný*.

questio, onis, f. – [l. *quarere* hľadať] hľadanie, vyšetovanie (súdne), otázka, úvaha.

Questovo číslo – [Quest, Robert, *1874, pediater pôsobiaci v L'vove] keď dosiahne pokles hmotnosti rastúceho organizmu pri dystrofii 30 % náležitej hmotnosti, vzniká bezprostredné ohrozenie života.

Qestran® (Mead Johnson) – antihyperlipoproteinemikum; → *cholestyramín*.

Qestran® pulv. (Bristol-Myers Squibb) – Cholestyraminum anhydricum 44,45 g v 100 g prášku; antihyperlipoproteinemikum, antipruriginózum; → *cholestyramín*.

Quetelet, Adolphe – (1796 – 1874) belg. matematik, priekopník sociálnej a biol. štatistiky. Po štúdiách v Ghente vyučoval matematiku, v Bruseli založil kráľovské observatórium, v kt. študoval meteorológiu. Zaoberal sa problémom normy, aplikáciou štatistiky na človeka (tzv. sociálna mechanika). Je autorom diela „Pojednanie o človeku a vývoji jeho schopností“. Podľa neho je nazvaný index telesnej hmotnosti.

Queteletov index – [Quetelet, Adolphe, 1796 – 1874, belg. matematik a štatistik] angl. body mass index, BMI, index telesnej hmotnosti, ukazovateľ stavu výživy a miery príp. obezity. Je to pomer telesnej hmotnosti (v kg) a druhej mocniny výšky (v m). Za normálnych okolností je 20 – 25, pri hodnote > 25 ide o nadhmotnosť, pri > 30 o obezitu.

quetiapine – kvetiapín. blokátor dopamínových D₂ a sérotonínových receptorov, perorálne atypické neuroleptikum, kt. sa používa v th. schizofrénie a bipolárnych porúch (akút. mánických stavov).

Queyrathova erytroplázia – [Queyrath, Louis Auguste, 1856 – 1933, franc. dermatológ] forma dysplázie epitelu, karcinóm in situ, kt. vychádza z prechodného epitelu a slizníc. Môže mať rôznu intenzitu, počnúc dezorientáciou epitelových buniek s variabilným bunkovým pleomorfizmom po karcinóm in situ až invazívny karcinóm. Predtým sa pokladala za

prekancerózu. Ide o pomaly rastúce okrúhle al. oválne, ostro ohraničené, tmavočervené, mokvajúce, zamatové al. lesklé ložiská, veľkosti až koruny, lokalizované na žaludi, vnútornom liste predkožky, draždci, vulve, zriedka na sliznici ústnej dutiny a zadnej komisúre. Choroba trvá roky. Histol. zodpovedá →*Bowenovej chorobe*; môže prejsť do epithelioma spinocellulare a rýchlo metastazovať. Niekedy sa takto označuje aj korešpondujúca lézia ústnej sliznice (erytropolakia). *Dfdg.* – balanitis, resp. vulvitis chronica plasmacellularis. *Th.* – excízia, ožarovanie; nevyhnutné sú starostlivé kontroly.

QF – skr. angl. *quality factor* faktor kvality.

QH, qh, q.h., q hr – skr. l. quaque hora každú hodinu.

Quiactin® (Merrell) – anxiolytikum; →*oxanamid*.

Quick® (Rhône-Poulenc) – antikoagulans, rodenticídum; →*chlórfacinón*.

Quiclime® – antiseptikum, permanganát vápenatý.

Quicksilver – angl. ortuť.

Quickov faktor – [Quick, Armand James, 1894 – 1978, amer. lekár a biochemik pôsobiaci na Maquette University v Milwaukee]koagulačný faktor V.

Quickov test – [Quick, Armand James, 1894 – 1978, amer. lekár a biochemik pôsobiaci na Maquette University v Milwaukee] →*testy*.

quid pro quo – [l.] staré označenie pre náhradu jedného liečiva druhým (keď nebolo k dispozícii al. pre jeho vysokú cenu). Syn. označenia: Anteballonema, Antiballonema, Succedanea. Zoznamy q. p. q. uvádzali povolené zámery, ich tradícia siaha až do Galenových čias.

Quide® (Dow) – antipsychotikum, trankvilizér; →*piperacetazín*.

quiescens, entis – [l. *quiescere* byť v pokoji, odpočívať] pokojný, neprejavujúci sa.

Quiescin® – antihypertenzívum; →*rezerpín*.

Quiess® (OJ&F) – anxiolytikum, antihistaminikum; →*hydroxyzín*.

Quietim® (Nativelle) – antidepresívum, antiepileptikum; 5-hydroxytryptofán.

quietismus – [l. *quiescere* odpočívať] →*kvietizmus*.

quietus, a, um – [l.] pokojný.

Quilan® (Lilly) – herbicídum; →*benfluralín*.

Quilene® (Ayerst) – anticholínergikum, antispazmodikum; pentapiperid.

Quilibrex® (Isnardi) – anxiolytikum; →*oxazepam*.

Quillaja – rod stromov čeľade *Rosaceae*. *Q. saponria Molina* je juhoamerický druh, opísaný r. 1782. Sušená vnútorná časť kôry sa používala pre jej dráždivý účinok. Jej hlavná zložka kys. kvillajová sa používa pri výrobe saponínu, šampónov pre jej penivé vlastnosti a ako detergent vo filmovom priemysle.

Quillonorm® (Smith-Kline) – antimanikum; →*lítiumacetát*.

Quilonorm-retard® (Smith-Kline) – antimanikum; →*lítiumkarbonát*.

Quilodum Retard® tbl. obd. (Smith Kline Dauelsberg) – Lithii carbonas 450 mg v 1 poľa-hovanej tbl.; tymoprofylaktikum, antimanikum; →*lítium*.

Quilonum® (Smith-Kline Dauelsberg) – antimanikum; →*lítiumacetát*.

Quilonum-retard® (Smith-Kline Dauelsberg) – antimanikum; →*lítiumkarbonát*.

Quimar® (Armour Pharm) – proteolytický enzým; →*chymotrypsín*.

Quimoral® – proteolytický enzým; →*chymotrypsín*.

Quimotrase® (Farmila) – proteolytický enzým; →*chymotrypsín*.

quinacillinum – chinacilín, polosyntetické antibiotikum podobné penicilínu.

quinacrinum – anthelmintikum, antiprotozoikum; →*chinakrín*.

Quinadome® (Dome) – antiamebikum; →*jódchinol*.

Quinaglute® – antiarytmikum; →*chinín*.

quinagolid – chinagolid, blokátor dopamínových D₂-receptorov najmä v oblasti hypofýzy, neergotamínovej povahy, antihormón, antiparkinsonikum. Inhibuje sekréciu prolaktínu v laktotropných bunkách zdravej hypofýzy a prolaktín secerujúcich adenómov hypofýzy a na sekréciu rastového hormónu a tyrotropínu v bunkách niekt. adenómov s patol. sekréciou rastového hormónu, resp. TSH. Po podaní p. o. sa rýchlo vstrebáva z GIT. Konečný $t_{0,5}$ v plazme je 11,5 h po jednej dávke a 17 h v ustálenom stave. V krvi sa takmer úplne (95 %) metabolizuje na dezalkylované metabolity. Tie sa vylučujú vo forme glukuronidov a sulfátov. Vyše 50 % sa eliminuje močom a ~ 40 % stolicou. V plazme sa viaže z 90 % na proteíny. Účinok inhibujúci sérovú koncentráciu prolaktínu sa zjavuje za 2 h, maximum dosahuje za 4 – 6 h a trvá ~ 24 h.

Indikácie – endokrinol.: poruchy menštruačného cyklu a infertilita vyvolaná hyperprolaktinémiou: amenorea s galaktoreou al. bez nej, oligomenorea, nedostatočná luteálna fáza; premenštruačné príznaky (napätie v prsníkoch, pocit plnosti, poruchy nálad). Hyperprolaktinémia u mužov (hypogonadizmus vyvolaný prolaktínom – oligospermia, pokles libida a pokles potencie). Prolaktinómy: medikamentózna th. hypofýzových mikro- a makroadenómov secerujúcich prolaktín, pred príp. operáciou prolaktinómov na zmenšenie nádoru a jeho odstránenie operáciou, po operácii prolaktinómu, ak sú hodnoty prolaktínu naďalej zvýšené (prevencia recidívy). Akromegálie citlivé na th. a zmiešané adenómy so sekréciou rastového hormónu a prolaktínu: po operáciách, kde sa neupravila hormónová aktivita, príp. ako alternatíva operačného výkonu (pri jeho kontraindikácii).

Útlm laktácie: zabránenie puerperálnej laktácie al. jej zastavenie. Zabránenie laktácie po potratoch. Puerperálne zdurené prsníky. Začínajúca puerperálna mastitída. Benígne choroby prsníkov: mastalgia (izolovaná al. v spojení s premenštruačným sy al. benígnymi nodulárnymi al. cystickými zmenami).

Kontraindikácie – precitlivosť na liek, gestóza, hypertenzia gravidných žien. Ťažšie nefropatie, hepatopatie al. kardiovaskulárne choroby, vredová choroba GIT, krvácanie z GIT, psychotické choroby (i v anamnéze), Raynaudov fenomén. Vzhľadom na hypotenzívne reakcie v prvých d. th. je žiaduca opatrnosť pri riadení motorových vozidiel al. pri obsluhu prístrojov.

Nežiaduce účinky – zjavujú sa najmä v prvých d. th. a postupne miznú. Málokedy si vynucujú prerušenie th. Najčastejšia je nauzea, vracanie, bolesti hlavy, závrat a únavnosť, menej častá je anorexia, abdominálne bolesti, zápcha al. hnačka, nespavosť a kongescia nosa. V prvých d sa môže zjaviť hypotenzia, najmä ortostatická. Zriedkavé psychózy po prerušení th. miznú.

Interakcie – súčasné podávanie hypotenzív potencuje hypotenzívnu reakciu, najmä ortostatickú. Agonisty dopamínu znižujú účinok na sérovú koncentráciu prolaktínu.

Q. môže obnoviť fertilitu. Ženy v reprodukčnom období treba na to upozorniť, príp. odporučiť vhodný spôsob antikoncepcie. Pri th. infertility sa treba vyhnúť predávkovaniu lieku, kt.

nadmerným potlačením sekrécie prolaktínu môže vyvolať poruchu luteálnej funkcie. U pacientiek liečených na poruchy prsníka treba vylúčiť príp. malignitu. U žien, kt. pri th. q. oťarchavejú, treba podávanie lieku prerušiť. Pri makroprolaktinóme sa niekedy th. ponecháva počas celej gravidity, inak je nevyhnutná kontrola ženy v celom priebehu gravidity (možnosť nádorového rastu). Ak sa zjavia prejavy zväčšenia prolaktinómu (bolesti hlavy, poruchy vízu, zmenšenie zorného poľa, parézy okohybných svalov) je indikované nové zavedenie th. q. Gravidita ani plod nie sú th. ohrozené. Znášateľnosť lieku znižuje alkohol.

Dávkovanie – začína sa s dávkou 25 mg/raz/d prvú 2 d pred spaním spolu s trochou jedla. Potom sa zvyšuje na 50 mg ďalšie 3 d. Od 2. týžd. sa podáva 75 – 150 mg/d. Pri prolaktinómoch sú potrebné vyššie dávky (300 mg/d i vyššie). Optimálny účinok sa prejaví zastavením laktácie, úpravou hodnôt prolaktínu v sére.

Prípravky – Norprolac 25, 50, 75 a 150® mg tbl.

quinalbarbitone sodium – chinalbarbitón sodný, krátkodobo pôsobiace hypnotikum, sedatívum; →*sekobarbital sodný*.

quinaldinum – chinaldín, 2-metylchinolín, C₁₀H₉N, M_r 143,18; bezfarebná olejová kvapalina, vyskytuje sa v kamenouhopľnom dechte. Dráždi sliznice. Používa sa ako anestetikum pri transporte a spracovaní rýb.

Quinaldine Blue – chinaldínová modrá, 1-etyl-2-[3[(1-etyl-2-(1*H*)-chinolinydén)-1-propenyl]chinolíniumchlorid, C₂₅H₂₅ClN₂, M_r 388,96, histol. farbivo (chromozómy) (Vernitest Reagent®).

Quinaldine Red – chinaldínová červená, 2-[2-[4-(dimetylamino)fenyl]etenyl]-1-etylchinolíniumjodid, C₂₁H₂₃IN₂, M_r 430,33; indikátor. Je to tmavočervený prášok, slabo rozp. vo vode, voľne rozp. v liehu (dáva tmavočervený rozt.); indikátor: pri pH 1,4 je bezfarebný, pri 3,2 červený; v prítomnosti chloridov je prechodový interval od pH 1,2 po 3,0.

quinaldinum sulfuricum – chinaldínsulfát; 2-metylchinolínsulfát, C₁₀H₉N.H₂SO₄, M_r 241,27; anestetikum pri transporte a spracovaní rýb.

Quinaldofur® – antibiotikum; →*nifurochín*.

Quinalglute® – chinidínglukonát.

quinalizarinum – farbivo, moridlo; →*chinalizarín*.

Quinalspan® – krátkodobo pôsobiace hypnotikum, sedatívum; →*sekobarbital sodný*.

Quinambicide® – antiseptikum, antiamébikum; →*jódchlórhydroxychín*.

Quinamin® (Merrell-National) – antimalarikum, myorelaxans; →*chinínsulfát*.

quinaminum – látka, kt. sa nachádza v škorici (*Cinchona pubescens* Vahl. a *C. officinalis* L.); chinamín.

Quinamm® (Merrell Dow) – antimalarikum, myorelaxans; →*chinínsulfát*.

Quinapril(at) – chinapril(át), inhibítor ACE, antihypertenzívum a vazodilatans na th. hypertenzie a zlyhania srdca; →*Chinaprili hydrochloridum*.

Quinaprili hydrochloridum – chinapril (Accupro® tbl., Accupro 5, 10 a 20 mg® tbl. obd., Accuzide® tbl. obd.).

quinapyraminum – antiprotozoikum (účinné proti trypanozómam); →*chinapyramín*.

Quinate® (Knoll) – antimalarikum, myorelaxans; →*chinínsulfát*.

quinazolinum – chinazolín.

Quinbisan® (Protea) – antiarytmikum; →*chinidínsulfát*.

quinbolonum – anabolikum; →*chinbolón*.

Quince Seed – angl. semená cydónie (*Cydonia oblonga* Mill., *Rosaceae*).

Quinckeho edém – [Quincke, Heinrich Irenaeus, 1842 – 1922, nem. internista pôsobiaci v Kiele] Quinckeho edém, angioneurotický edém. Opuch hrtana, kt. môže mať za následok dusenie. Vzniká na alergickom podklade (napr. po bodnutí hmyzom). Akútny puch postihuje predovšetkým tvár, pery, mihalnice, končatiny a vonkajší genitál. Edém môže byť spojený s vracaním, hnačkou, bolesťou hlavy, príp. edémom pľúc. Časté sú recidívy.

Quinckeho poloha – [Quincke, Heinrich Irenaeus, 1842 – 1922, nem. internista pôsobiaci v Kiele] poloha pacienta so zníženou hornou polovicou tela (docieľuje sa podložením „nôh“ postele pacienta) na uľahčenie vykašliavania obsahu pľúcnych kaverien, pri pľúcnom abscese al. bronchiektáziách.

Quinckeho príznak – [Quincke, Heinrich Irenaeus, 1842 – 1922, nem. internista pôsobiaci v Kiele] pulzácia viditeľná pri jemnom stlačení v oblasti nechtového lôžka. Je prejavom zníženej periférnej rezistencie, najmä pri aortovej insuficiencii. →*príznaky*.

Quine® (Rowell) – antimalarikum, myorelaxans; →*chinínsulfát*.

quinestradiolum – estrogén; →*chinestradiol*.

quinestradolom – estrogén; →*chinestradol*.

quinestrolum – chinestrol, C₂₅H₃₂O₂, M_r 364,57; syntetický estrogén.

quinethazonum – diuretikum, antihypertenzívum; →*chinetazón*.

Quinexin® (Robin) – analgetikum, antiflogistikum, antipyretikum; →*benorylát*.

quinfamidum – antiamébikum; →*chinfamid*.

quingentesimus, a, um – [l.] päťstý.

quingenti – [l.] päťsto.

quingestronum – progestiogén; →*chingestrón*.

quinhydrinum – chinhydrón.

quini, ae, a – [l.] päťdesiaty.

Quinocardine® (Fougera) – antiarytmikum; →*chinidínsulfát*.

quinicinum – vazodilatans, antiarytmikum; →*vichidil*.

Quinidex® (Robins) – antiarytmikum; →*chinidínsulfát*.

quinidinum →*chinidín*.

Quinidini bisulfas – chinidínbisulfát, zložka prípravku Kinidin Durules® tbl.

Quinidini lactas – chinidínlaktát, zložka prípravku Rhythmochin® inj.

Quinidini sulfas dihydricus – chinidínsulfát dihydrát, zložka prípravku Kinilentin 200 mg Depot® tbl. obd.

α-quinidinum – syn. cinchonidín.

quininum →*chinín*.

β -quininum – β -chinín; chinidín. **Quinini sulfas dihydricus** – chinínsulfát dihydrát, zložka prípravkov Harburetta® tbl., Chinascorbin® dr., Vicedrin® dr.

quininonum – chininón, vzniká opatrným zahrievaním chinínu a chinidínu.

quiniofonum – chiniofón, antiamebikum; kys. 8-hydroxy-7-jód-5-chinolínsulfónová.

quisinocainum – chinizokaín; miestne anestetikum, syn. →*dimetizochín*.

Quinitex® (Brenner) – antiarytmikum; →*chinidínsulfát*.

Quinizarin Green SS – chinizarínová zelená SS; 1,4-bis[(metylfenyl)amino]-9,10-antracéndión, tmavozelené ihličky, používa sa na sutúry.

quinizarinum – chinizarín.

Quinlanov test →*testy*.

Quinnone® (Dermohr) – depigmentačná látka; →*hydrochinón*.

quinocidum – antimalarikum; chinocid.

Quinodis 200 a **Quinodis 400 mg®** tbl. obd. (Hoffmann-La Roche) – Fleroxacinum 200 al. 400 mg v 1 poľahovanej tbl.; širokospektrálne chinolónové antibiotikum; →*fleroxacín*.

Quinodis Roche i. v.® inf. (Hoffmann-La Roche) – Fleroxacinum 4 mg v 1 ml infúzneho rozt.; širokospektrálne chinolónové antibiotikum; →*fleroxacín*.

Quinofen® – analgetikum; →*cinchofén*.

quinofop-ethyl – chinofop-etyl; syn. chizalofop-etyl.

Quinoform® – antiseptikum, antiamebikum; jódchlórhydroxychin.

Quinoform® – antimalarikum; →*chinínformiát*.

quinolinum →*chinolín*.

Quinoline Yellow – quinophthalonum; chinoftalón; 2-(2-chinoliny)-1*H*-inden-1,3-(2*H*)-dión; chinolínová žltá.

2-quinolinolum – 2-chinolinol, vzniká z chinolínu zahriatím s KOH na 225 °C; syn. karbostyryl.

8-quinolinolum – 8-chinolinol, dezinficiens, fungistatikum, chelačná látka pri stanovovaní stopových množstiev kovových iónov; 8-hydroxychinolín.

8-quinolinol benzoate (ester) – 8-chinolinolbenzoát; dezinficiens; →*benzoxichín*.

8-quinolinol sulfate – 8-chinolinolsulfát.

2(1*H*)-quinolinonum – 2(1*H*)-chinolinón, pripravuje sa zahriatím chinolínu zahriatím s KOH na 225 °C; karbostyryl.

quinolonum – chinolón, pripravuje sa zahriatím chinolínu zahriatím s KOH na 225 °C; karbostyryl.

Quinolor® (Squibb) – miestne antiseptikum, →*halchinol*.

quinolum – chinol, syn. →*hydrochinón*.

quinomethionatum – chinometionát, akaricídum, fungicídum; →*oxytiochinox*.

Quinomycin A – antibiotikum; →*echinomycín*.

quinonum – chinón.

quinon (mono)oxime – syn. 4-nitrózofenol.

Quinophan® – analgetikum; →*cinchofén*.

Quinophenol® – dezinficiens; 8-hydroxychinolín.

quinophthalonum – chinoftalón; 2-(2-chinoliny)-1*H*-inden-1,3-(2*H*)-dión; chinolínová žltá.

Quinora® – arytmikum; →*chinidínsulfát*.

quinoscainum – chinoskaín; chinizokaín; 3-butyl-1-(2-dimetylaminoetox)-izochinolín, C₁₇H₂₄N₂O, *M_r* 272,43; lokálne anestetikum.

Quinosol® – antiseptikum; →*8-hydroxychinolínsulfát*.

quinothionatum – chinotionát; akricidum, funigícum; syn. →*tiochinox*.

quinotoxinum – chinotoxín, vazodilatans, antiarytmikum; syn. →*vichidyl*.

quinotoxolum – chinotoxol, vazodilatans, antiarytmikum; syn. →*vichidyl*.

quinovatinum – syn. aricín.

quinovinum – chinovín.

quinosum 3-methylaetherum – chinováza 3-metyléter; →*tevetóza*.

quinoxalinum – 1,4-benzodiazín; →*chinoxalín*.

Quinoxalin Antibiotic – quinomycinum A, selektívny inhibítor syntézy nukleových kys. in vitro, produkovaný kultúrou *Streptomyces echinatus*; echinomycín.

Quinoxalin Antibiotic Complex – quinomycinum A, selektívny inhibítor syntézy nukleových kys. in vitro, produkovaný kultúrou *Streptomyces echinatus*; echinomycín.

Quinoxyl® (Burroughs Wellcome) – antiamévikum, miestne antiseptikum; kys. 8-hydroxy-7-jód-5-chinolínsulfónová.

quingagesimus, a, um – [l.] päťdesiaty.

quingaginta – [l.] päťdesiat.

Quinqaudov príznak – [Quinqaud, Charles Eugène, 1843 – 1894, franc. lekár] →*príznamy*.

quinque – [l.] päť.

quinquies – [l.] päťkrát.

Quinsan® (Prosana) – antimalarikum, myorelaxans; chinínsulfát.

quinta essentia – [l.] podľa Platóna piate súcno, éter (vedľa vody, zeme, vzduchu a ohňa), zdroj všetkej aktivity.

quintana, ae, f. (febris) – [l.] kvintána, malarická horúčka, kt. sa opakuje každý 5. d.

quintigravida, ae, f. (femina) – [l.] žena po piatykrát gravidná.

quintipara, ae, f. (femina) – [l.] žena po piatykrát rodiaca.

Quintonov-Scribnerov shunt – [Quinton, Wayne E., amer. nefrológ 20. stor.; Scribner, Belding H., *1921, amer. nefrológ] a-v skrat pri hemodialýze, kt. pozostáva z vonkajšej kanyly tvaru U zo silastikovej hadičky s teflónovým hrotom; zavádza sa medzi a. radialis a v. cephalica.

quintozenum – chintozén.

Quintrate® – vazodilatans; pentaerytritoltetranitrát.

quintus, a, um – [l.] piaty.

quinuclidinum – chinuklidínium.

quinupraminum – chinupramín.

quinuronium sulfat – chinuróniumsulfát, antiprotozoikum účinné proti babéziám; 1,3-di-6-chinolylmočovina.

Quipenyl® – antimalarikum; →*pamachín*.

Quitaxon® (Boehringer Mannheim) – antidepresívum, antipruritikum; →*doxepín*.

Quival® (Schering) – katartikum; polykarbofil vápenatý.

Quixalin® (Squibb) – miestne antiseptikum; →*halchinol*.

Quixalud® – miestne antiseptikum; →*halchinol*.

quizalofop-ethyl – herbicídum; →*chizalofop-etyl*.

quoad – [l.] pokiaľ ide. **Qoad restitutionem** – pokiaľ ide o obnovu (napr. funkcie). **Qoad sanationem** – pokiaľ ide o uzdravenie, výhľadov na vyliečenie. **Qoad vitam** – pokiaľ ide o prežitie, ďalšieho života.

quol. man. – skr. l. quolibet mane akékoľvek ráno.

quot – [l.] koľko.

quot. – skr. l. quotidie denne.

Quotane® (SK & F) – miestne anestetikum; dimetylizochínhydrochlorid; dimetizochín.

quotannis – [l.] každoročne.

quotid. – skr. l. quotidie denne

quotidiana, ae, f. (febris) – [l. *quotidianus* denný] kvotidiána, malarická horúčka, kt. sa opakuje každodenne.

quotidianus (cotidianus), **a, um** – [l.] denný, každý deň sa opakujúci.

quotie(n)s – [l.] koľkokrát; →*kvocient*.

quotus, a um – [l.] koľký; →*kvóta*.

quo-usque – [l.] ako ešte dlho.

q. v. – skr. l. quantum vis koľko si prajete.

QZ -2® –hypntoikum, sedatívum; metachalón.

quinoscainum – chinoskaín; chinizokaín; 3-butyl-1-(2-dimetylaminoetoxy)-izochinolín, C₁₇H₂₄N₂O, M_r 272,43; lokálne anestetikum.

Quinosol® – antiseptikum; →*8-hydroxychinolínsulfát*.

quinothionatum – chinotionát; akricidum, funigícum; syn. →*tiochinox*.

quinotoxinum – chinotoxín, vazodilatans, antiarytmikum; syn. →*vichidyl*.

quinotoxolum – chinotoxol, vazodilatans, antiarytmikum; syn. →*vichidyl*.

quinovatinum – syn. aricín.

quinovinum – chinovín.

quinovosum 3-methylaetherum – chinovóza 3-metyléter; →*tevetóza*.

quinoxalinum – 1,4-benzodiazín; →*chinoxalín*.

Quinoxalin Antibiotic – quinomycinum A, selektívny inhibítor syntézy nukleových kys. in vitro, produkovaný kultúrou *Streptomyces echinatus*; echinomycín.

Quinoxalin Antibiotic Complex – quinomycinum A, selektívny inhibítor syntézy nukleových kys. in vitro, produkovaný kultúrou *Streptomyces echinatus*; echinomycín.

Quinoxyl® (Burroughs Wellcome) – antiamébikum, miestne antiseptikum; kys. 8-hydroxy-7-jód-5-chinolínsulfónová.

quingagesimus, a, um – [l.] päťdesiaty.

quingaginta – [l.] päťdesiat.

quinque – [l.] päť.

quingies – [l.] päťkrát.

Quinsan® (Prosana) – antimalarikum, myorelaxans; chinínsulfát.

quinta essentia – [l.] podľa Platóna piate súcno, éter (vedľa vody, zeme, vzduchu a ohňa), zdroj všetkej aktivity.

quintana, ae, f. (febris) – [l.] kvintána, malarická horúčka, kt. sa opakuje každý 5. d.

quintigravida, ae, f. (femina) – [l.] žena po piatykrát gravidná.

quintipara, ae, f. (femina) – [l.] žena po piatykrát rodiaca.

Quintonov-Scribnerov shunt – [Quinton, Wayne E., amer. nefrológ 20. stor.; Scribner, Belding H., *1921, amer. nefrológ] a-v skrat pri hemodialýze, kt. pozostáva z vonkajšej kanyly tvaru U zo silastikovej hadičky s teflónovým hrotom; zavádza sa medzi a. radialis a v. cephalica.

quintozenum – chintozén.

Quintrate® – vazodilatans; pentaerytritoltetranitrát.

quintus, a, um – [l.] piaty.

quinuclidinum – chinuklidínium.

quinupraminum – chinupramín.

quinuronium sulfat – chinuróniumsulfát, antiprotozoikum účinné proti babéziám; 1,3-di-6-chinolylmočovina.

Quipenyl® – antimalarikum; →*pamachín*.

Quitaxon® (Boehringer Mannheim) – antidepresívum, antipruritikum; →*doxepín*.

Quival® (Schering) – katartikum; polykarbofil vápenatý.

Quixalin® (Squibb) – miestne antiseptikum; →*halchinol*.

Quixalud® – miestne antiseptikum; →*halchinol*.

quizalofop-ethyl – herbicídum; →*chizalofop-etyl*.

quoad – [l.] pokiaľ ide.

Qoad restitutionem – pokiaľ ide o obnovu (napr. funkcie).

Qoad sanationem – pokiaľ ide o uzdravenie, výhľadov na vyliečenie.

Qoad vitam – pokiaľ ide o prežitie, ďalšieho života.

quol. man. – skr. l. *quolibet mane* akékoľvek ráno.

quot – [l.] koľko.

quot. – skr. l. *quotidie* denne.

Quotane® (SK & F) – miestne anestetikum; dimetylizochínhydrochlorid; dimetizochín.

quotannis – [l.] každoročne.

quotid. – skr. l. *quotidie* denne

quotidiana, ae, f. (febris) – [l. *quotidianus* denný] kvotidiána, malarická horúčka, kt. sa opakuje každodenne.

quotidianus, (cotidianus) a, um – [l.] denný, každý deň sa opakujúci.

quotie(n)s – [l.] koľkokrát; →*kvocient*.

quotus, a um – [l.] koľký; →*kvóta*.

quo-usque – [l.] ako ešte dlho.

q. v. – **1.** skr. l. *quantum vis* koľko si prajete; **2** skr. l. *quod vide* pozri.

QZ -2® – hypnoikum, sedatívum; →*metachalón*.